

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ
Neuvotteleva virkamies
Suvi Ruuska

Muistio
21.1.2026

Liite 1

VALTIONEUVOSTON ASETUS LUONNONMUKAISEN TUOTANNON KORVAUKSESTA ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN MUUTTAMISESTA

1 Asian tausta ja asetuksenantovaltuudet

Rahoituskaudella 2023-2027 Euroopan unionin maaseudun kehittämistoimenpiteet perustuvat jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laadittavien, Euroopan maatalouden tukirahastosta (maataloustukirahasto) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (YMP:n strategiasuunnitelmat) tukea koskevista säännöistä sekä asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EU) 2021/2115, jäljempänä suunnitelma-asetus.

Maaseudun kehittämistoimenpiteet jäsenvaltioissa perustuvat jäsenvaltion suunnitelma-asetuksen perusteella laatimaan ja Euroopan komission hyväksymään strategiasuunnitelmaan. Suomi on laatinut suunnitelma-asetuksen perusteella Suomen yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman vuosille 2023–2027 (CAP-suunnitelma). Euroopan komissio hyväksyi Suomen CAP-suunnitelman 31.8.2022 (komission täytäntöönpanopäätös C(2022)6022). Suomi on esittänyt CAP-suunnitelmaan muutoksia vuodelle 2026. Muutokset toimitettiin 4.7.2025 Euroopan komissiolle, joka hyväksyi muutosesityksen 2.10.2025 (komission täytäntöönpanopäätös C(2025)6615).

Luonnonmukaisen tuotannon korvaus on osa Suomen CAP-suunnitelmaa. Luonnonmukaisen tuotannon korvauksesta säädetään suunnitelma-asetuksen 70 artiklassa. Kansallisesti luonnonmukaisen tuotannon korvauksesta säädetään eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetussa laissa (1333/2022). Lain 3 §:n 5 momentin, 6 §:n 5 momentin, 11 §:n 5 momentin, 12 §:n 6 momentin, 13 §:n 5 momentin ja 15 §:n 5 momentin nojalla on annettu valtioneuvoston asetus luonnonmukaisen tuotannon korvauksesta (80/2023). Asetuksella säädetään tarkemmin alasta luonnonmukaisen tuotannon korvausta koskevassa sitoumuksessa, alan lisäämisestä ja poistamisesta sitoumuksesta, luonnonmukaisen tuotannon ja luonnonmukaisen kotieläintuotannon korvauksen tarkemmista ehdoista, korvauksen määrästä ja maksamisesta.

2. Asetuksen valmistelu

Asetusehdotus on valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä yhteistyössä Ruokaviraston kanssa.

Asetusehdotuksesta pyydettiin lausunto valtiovarainministeriöltä, ympäristöministeriöltä, Ruokavirastolta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:ltä, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf:ltä, Luonnonvarakeskukselta, ProAgria Keskusten Liitolta, Svenska lantbrukssällskapens förbund rf:ltä, Yhdistyneet Luomutuottajat ry:ltä ja Luomuliitto ry:ltä.

3. Asetuksen pääasiallinen sisältö

Luonnonmukaisen tuotannon korvauksesta annettua valtioneuvoston asetusta ehdotetaan muutettavaksi CAP-suunnitelman muutosta vastaavalla tavalla korottamalla hehtaarikohtaisia yksikkötukitasoja. Lisäksi tarkennettaisiin luonnonmukaisen tuotannon korvauksen maksamisen edellytyksiä maatalousmaan hallinnan osalta. Eläinmäärän laskemisessa ei enää tietyissä tapauksissa otettaisi yhteisömuotoisen yrityksen eläinmäärää mukaan korvausta hakeneen maatilán eläinmäärään. Lisäksi 13 §:n 3 momentissa tarkoitettu rehuntuotantosopimus tulisi laatia lähtökohtaisesti sitoumuskauden mittaiseksi tai toistaiseksi, jos tuenhakija valitsee noudattavansa myyntikasvivaatimuksen sijaan rehuntuotantosopimusta.

4. Asetuksen pykäläkohtaiset perustelut

10 § 4 mom.

Pykälän 4 momentti muutettaisiin vastaamaan 1.1.2026 voimaan tullutta elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annettua lakia (531/2025). Toimivaltaisena viranomaisena pykälässä tarkoitetuissa tapauksissa olisi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sijaan elinvoimakeskus.

13 § 3 mom.

Pykälän 3 momenttia ehdotetaan tarkennettavaksi momentissa tarkoitettun yhteistyöstä tehtävän kirjallisen sopimuksen voimassaolon suhteen. Edellä mainittu sopimus tulisi laatia lähtökohtaisesti sitoumuskauden mittaiseksi tai toistaiseksi, jos tuenhakija valitsee noudattavansa myyntikasvivaatimuksen sijaan rehuntuotantosopimusta.

15 §

Pykälän 2–4 momentit ehdotetaan kumottaviksi. Momenteissa säädetään tilanteista, joissa eläinmäärän laskemisessa yhteisömuotoisen yrityksen eläinmäärä voidaan ottaa mukaan korvausta hakeneen maatilán eläinmäärään. Nykyisellä rahoituskaudella ei edellä mainittua mahdollisuutta ole kuitenkaan käytännössä käytetty luomusitoumuksissa. Momentit ehdotetaan siten kumottaviksi tarpeettomina.

16 §

Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että luonnonmukaisen tuotannon korvauksen määrää muutettaisiin. Vuosittaista hehtaarikohtaista tuen määrää ehdotetaan korotettavaksi CAP-suunnitelman muutosta vastaavalla tavalla. Peltokasvien luonnonmukaisesta tuotannosta maksettavaa hehtaarikohtaista tukea ehdotetaan korotettavaksi 160 eurosta hehtaaria kohden 184 euroon hehtaaria kohden. Avomaavihannesten luonnonmukaisesta tuotannosta maksettavaa hehtaarikohtaista tukea ehdotetaan korotettavaksi 590 eurosta hehtaaria kohden 679 euroon hehtaaria kohden. Luonnonmukaisesta kotieläintuotannosta maksettavaa hehtaarikohtaista tukea ehdotetaan korotettavaksi 130 eurosta hehtaaria kohden 150 euroon hehtaaria kohden.

17 § 1 mom.

Asetuksen 17 §:n 1 momenttia muutettaisiin maatalousmaan hallinta-ajan osalta. Hallinta-aikaa pidennettäisiin nykyisestä yhdestä päivästä ajanjaksoon, joka alkaisi siitä päivästä, jolloin Euroopan unionin pinta-alaperusteisia viljelijätukia koskeva vuosittainen hakemus voidaan viimeistään jättää ja päättyisi siihen päivään, jolloin edellä mainittua hakemusta voidaan viimeistään muuttaa. Tukihakemuksen muuttamisesta ja peruuttamisesta säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston

asetuksen (EU) 2021/2116 soveltamissäännöistä yhteisen maatalouspolitiikan yhdenmätyn hallinto- ja valvontajärjestelmän osalta annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2022/1173 7 artiklassa. Ehdotettu pidempi hallinta-aikavaatimus vastaisi hallinta-aikavaatimusta muissa pinta-alaperusteisissa viljelijätuissa, joten ehdotettu muutos yhdenmukaistaisi siten sääntelyä.

5. Taloudelliset vaikutukset

Luonnonmukaisen tuotannon korvauksesta aiheutuvat kustannukset suoritetaan valtion talousarvion momentilta 30.20.43 (Ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvonta ja ei-tuotannolliset investoinnit). Vuoden 2026 valtion talousarvion kyseisen momentin määräraha on 265,016 miljoonaa euroa, josta EU:n rahoitusosuutta on 123,331 miljoonaa euroa ja kansallista osuutta 141,685 miljoonaa euroa. EU:n rahoitusosuus määrärahasta on maaseuturahaston osalta 43 prosenttia. Luonnonmukaisen tuotannon korvauksen osuus momentin määrärahasta on noin 76,122 miljoonaa euroa. Lisäksi momentilla 30.20.43 arvioidaan olevan noin 141 miljoonaa euroa vuodelta 2025 siirtyvää määrärahaa.

Luonnonmukaisen tuotannon korvaukseen arvioidaan tarvittavan vuoden 2026 tukihausta aiheutuviin maksuihin noin 76 miljoonaa euroa.

Ehdotetuilla asetusmuutoksilla ei ole vaikutuksia valtion talousarvioon. Asetusehdotukseen esitetyt muutokset eivät vaadi muutosta myöskään CAP-suunnitelman rahoituskehukseen.

Luonnonmukaisen tuotannon korvauksesta aiheutuvat kustannukset katetaan valtiontalouden kehyspäästösten, valtion talousarvion ja henkilötyövuosien puitteissa.

5. Lausuntopalaute

Asetusehdotus oli lausuntokierroksella 23.10.-8.12.2025. Lisäksi asetusluonnos on ollut esillä maa- ja metsätalousministeriön internetsivuilla Lausuntopalvelua ei ole käytetty, koska asetusehdotus koskee vain hyvin rajattua tuensaajajoukkoa. Asetusehdotuksesta annettiin neljä lausuntoa. Lausunnon antoivat valtiovarainministeriö, ympäristöministeriö, Ruokavirasto ja Luonnonvarakeskus.

Ruokaviraston lausunnon perusteella muutettiin asetuksen 13 §:n 3 momenttia siten, että rehuntuotantosopimus tulisi laatia lähtökohtaisesti sitoumuskauden mittaiseksi tai toistaiseksi, jos tuenhakija valitsee noudattavansa myyntikasvivaatimuksen sijaan rehuntuotantosopimusta.

Ruokaviraston lausunnossa esitettiin, että asetuksen 10 §:n 5 momenttiin lisättäisiin tarkennus, että yhden päivän pituista koulutusta tai suunnitelma-asetuksen 15 artiklan mukaista neuvontaa ei ole tarpeen suorittaa, jos luomusitoumus raukeaa kesken sitoumuskauden. Lisäksi Ruokavirasto esitti tarkennettavaksi, mihin 10 §:n 5 momentissa tarkoitettun yhden päivän pituisen koulutuksen todistus tulee toimittaa. Asetusehdotusta ei muutettu tältä osin, koska luomusitoumuksen raukeamisesta säädetään eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetussa laissa. Ruokavirasto voi tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain (1334/2022) nojalla antaa määräyksen todistuksen toimittamisesta.

Valtiovarainministeriöllä, ympäristöministeriöllä ja Luonnonvarakeskuksella ei ollut lausuttavaa asetusehdotuksesta.

6. Laintarkastus

Suomenkielinen asetusehdotus on tarkastettu oikeusministeriön laintarkastuksessa.

7. Voimaantulo

Asetuksen olisi tarkoitus tulla voimaan 2.2.2026.

Esitys: Esitetään, että valtioneuvosto antaa asetuksen luonnonmukaisen tuotannon korvauksesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta.